

Γλωσσάρι

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΕΥΚΛΕΙΔΗ

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΑΝΤΑΣ

Πανεπιστήμιο Πατρών

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΕΟΝΤΑΡΗ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Όπως είχε εξαγγελθεί στο Προλογικό Σημείωμα της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού **ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ** (Τεύχος 1, Τόμος 4), μια διαπιστωμένη ανάγκη των Ελλήνων ψυχολόγων είναι η απόδοση των ξένων όρων στα ελληνικά. Για το λόγο αυτό αναλάβαμε να συγκεντρώσουμε όρους που χρησιμοποιήθηκαν, στην ξενόγλωσση μορφή τους, στα άρθρα που στάλθηκαν για δημοσίευση στο περιοδικό **ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ**, και να διατυπώσουμε μια πρόταση μετάφρασης. Για μερικούς όρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται με διάφορες παρεμφερείς σημασίες, αποφασίστηκε να προταθεί μια κυρίαρχη απόδοση και στη συνέχεια να υπάρξει συζήτηση μεταξύ των μελών της ΕΛΨΕ, που ενδιαφέρονται για το θέμα, ως προς τις εναλλακτικές σημασίες. Οι όροι αυτοί σημειώνονται με αστερίσκο (*). Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει γόνιμος διάλογος αλλά και διασαφήνιση των όρων με ορατά οφέλη για όλους τους ψυχολόγους. Η προσπάθεια αυτή θα συνεχισθεί και στο μέλλον με στόχο να παρουσιάζεται ένα σύνολο όρων και η μετάφρασή τους, το οποίο θα δημοσιεύεται κάθε φορά μόνο στο πρώτο τεύχος κάθε τόμου. Το σύνολο αυτό των όρων θα αποτελείται από κάθε προηγούμενο Γλωσσάρι εμπλουτισμένο με τους όρους των άρθρων που υποβλήθηκαν για δημοσίευση την αμέσως προηγούμενη χρονιά και, συγχρόνως, βελτιωμένο ως προς την απόδοση των όρων. Τα μέλη της ψυχολογικής κοινότητας της χώρας μας προσκαλούνται να συμμετάσχουν στον εμπλουτισμό του Γλωσσαρίου μέσω της επισήμανσης, στα άρθρα που υποβάλλουν για δημοσίευση, των ξενόγλωσσων όρων, για την απόδοση των οποίων στα ελληνικά υπάρχει αμφιβολία. Η αναδημοσίευση και η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του Γλωσσαρίου επιτρέπεται με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής. Θα ήθελα, επίσης, να γνωστοποιήσω ότι στην ορολογία που ενσωματώθηκε στο Γλωσσάρι του τεύχους αυτού δε συνεργάστηκε ο κ. Κάντας αλλά η κ. Λεονταρή.

Σημείωση: *Οι συντάκτες του Γλωσσαρίου θα ήθελαν να έχουν τεκμηριωμένες απόψεις των μελών της ΕΛΨΕ για την απόδοση του όρου αυτού.

Διεύθυνση: 1. Αναστασία Ευκλείδη, Τμήμα Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 540 06 Θεσσαλονίκη, Τηλ: *30-310-997374, Fax: *30-310-997384, E-mail: efklides@psy.auth.gr
 2. Αριστοτέλης Κάντας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πατρών, 265 00 Πάτρα, Τηλ.: *30-610-997741, Fax: *30-610-997763, E-mail: kantas@upatras.gr
 3. Αγγελική Λεονταρή, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αργοναυτών και Φιλελλήνων, 382 21 Βόλος, Τηλ.: *30-4210-74802, Fax: *30-4210-74804

A

academic achievement	ακαδημαϊκή επίδοση / επίτευξη
accomplishment	επίτευγμα, επίτευξη
achievement	επίτευξη, επίδοση
acoustic interference	ακουστική παρεμβολή
acoustic stimulus	ακουστικό ερέθισμα
acculturation effects	επιπολιτιστικές επιδράσεις
acquiescence effect	φαινόμενο συμφωνίας
acquisition	απόκτηση, εκμάθηση
act	πράξη
action	δράση
action research	έρευνα δράσης
activation model	μοντέλο ενεργοποίησης
active coping strategies	ενεργητικές στρατηγικές αντιμετώπισης (αγχογόνων καταστάσεων)
acuity	οξύτητα
acute	οξύς
addiction	εθισμός σε ουσίες
adequacy	επάρκεια
adjusted standardized residuals	προσαρμοσμένα τυποποιημένα υπόλοιπα
adversity	αντιξοότητα
affect	θυμικό, συναίσθημα <p>The term "affect" is often used interchangeably with the term "emotion". At different times affect is used to denote the expressive or the subjective feeling component of emotion [Sroufe, A. L. (1995). <i>Emotional development: The organization of emotional life in the early years</i>. Cambridge, UK: Cambridge University Press].</p> <p>[Plousia Misailidi]</p>
affective	θυμικός, συναισθηματικός
affective outcome	θυμικό αποτέλεσμα
age related	ηλικιακός, σχετικός με την ηλικία
agrammatic aphasic	αγραμματικός αφασικός
agreeableness	προσήνεια, ευπροσηγορία
ambivalent behavior	αμφιθυμική συμπεριφορά
allocation	κατανομή
allocation of resources	διάθεση / κατανομή πηγών / αποθεμάτων
American Psychological Association	Αμερικανικός Ψυχολογικός Σύλλογος
American Psychological Society	Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία
amotivation	έλλειψη κινήτρων
analysis of covariance	ανάλυση συνδιακύμανσης
analysis of growth curves	ανάλυση καμπυλών ανάπτυξης
analysis of variance (ANOVA)	ανάλυση διακύμανσης
animal behavior	συμπεριφορά ζώων
animator	εμψυχωτής
anoetic	α-νοητικός
anticipation	προσδοκία
anxious attachment	αγχώδης προσκόλληση

anxious behavior	αγχώδης συμπεριφορά
appraisal	αποτίμηση, αξιολόγηση
approach-oriented strategies	προσεγγιστικές στρατηγικές
arousal	διέγερση
articulatory suppression	αρθρωτική καταστολή
artifacts	παραπροϊόντα (στατιστικά) (στατ. όρος)
aschematic	ασχηματικός (αυτός που δεν έχει ένα γνωστικό σχήμα για μια κατάσταση)
asthenia	αδυναμία
assimilation	αφομοίωση
attachment	προσκόλληση
attachment theory	θεωρία προσκόλλησης
attention	προσοχή
attitude	στάση
Atmosphere Assessment Scale	Κλίμακα Αξιολόγησης Περιβάλλοντος
attribution	απόδοση αιτίων
attribution theory	θεωρία της απόδοσης αιτίων
auditory digit span	μνημονικό πεδίο ακουστικά παρουσιαζόμενων ψηφίων
autistic spectrum disorders	φάσμα αυτιστικών διαταραχών
average reader	άτομο μέσης αναγνωστικής δεξιότητας, μέσος αναγνώστης
avoidance-oriented strategies	στρατηγικές αποφυγής
avoidant behavior	συμπεριφορά αποφυγής
awareness	ενημερότητα
B	
back translation	αντίστροφη μετάφραση, μετάφραση και επαναμετάφραση
basomedial	κοιλίομεσος
becoming	εγκαθίδρυση (στάδιο)
beginning reading	πρώτη ανάγνωση
behavior system	συμπεριφορικό σύστημα ή σύστημα συμπεριφοράς
behavioral	συμπεριφορικός
belief	πεποίθηση, πίστη
between subjects	μεταξύ υποκειμένων (στατ. όρος)
bias	προκατάληψη, μονομέρεια (κοινωνική), στρέβλωση (κοινωνική)
biased selection	προκατειλημμένη επιλογή
biethnic	διεθνικός
bifurcation	διακλάδωση (ο πρώτος διπλασιασμός της περιόδου) (μαθημ. όρος)
biofeedback	βιοανάδραση, βιοεπανατροφοδότηση
bivariate	διμεταβλητός
bivariate correlational methods	διμεταβλητές μέθοδοι συσχέτισης
blurred genres	ασαφώς καθορισμένες κατηγορίες / είδη
booster session	συνεδρία ενδυνάμωσης
bottom-up approach	προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω
brain activation	εγκεφαλική ενεργοποίηση
brain function	εγκεφαλική λειτουργία
brain mechanism	εγκεφαλικός μηχανισμός

bridging	γεφύρωση
bully	εκφοβιστής
bullying	εκφοβισμός, βίαιη παρενόχληση, επιθετικότητα
burnout	επαγγελματική εξουθένωση
C	
caregiver	φροντιστής (αυτός που φροντίζει)
case records	καταγραφή περιπτώσεων
case study	μελέτη περίπτωσης
categorical data	κατηγορικά δεδομένα
category systems	κατηγορικά συστήματα
causal	αιτιώδης, αιτιακός
causal attributions	αιτιακές αποδόσεις
ceiling effect	οροφής φαινόμενο, οροφής αποτέλεσμα
certificate	πιστοποιητικό
challenge	πρόκληση
chaotic	χαοτικός
child psychotherapist	ψυχοθεραπευτής παιδιών
"child to child" education	μέθοδος εκπαίδευσης "από παιδί σε παιδί"
chronic	χρόνιος
circumplex model	μοντέλο κυκλικής συνθετότητας
classroom psychological environment	ψυχολογικό κλίμα της τάξης
cluster analysis	ανάλυση συστάδων
co-univocal multiplication	μονο-πολυμερής πολλαπλασιασμός (όρος εξελικτικής ψυχολογίας)
coefficient of determination	δείκτης προσδιορισμού
coevolution	συνεξέλιξη
cognition(s)	1. Το σύνολο των γνώσεων, ιδεών και σκέψεων του ατόμου 2. γιγνώσκειν (γνωστική / νοητική λειτουργία / διεργασία) 3. (το) γνωστικό Δηλαδή "το σύνολο των νοητικών δραστηριοτήτων ενός ατόμου, όπως σκέψεις, γνώσεις, συλλογισμοί και ιδέες" [βλ. σ. 80 στο Χουντουμάδη, Α., & Πατεράκη, Α. (1997). <i>Σύντομο ερμηνευτικό λεξικό ψυχολογικών όρων</i> (2η έκδ.). Αθήνα: Δωδώνη.] Επίσης, ο Βοσταντζόγλου δίδει τον όρο αυτό για να εκφράσει τη βασική έννοια "vous = διανοητική δύναμη του ανθρώπου" [βλ. σ. 346 στο Βοσταντζόγλου, Θ. (1986). <i>Αντιλεξικό ή Ονομαστικό της ελληνικής γλώσσας</i> . Αθήνα: Αυτοέκδοση.]
	4. νόηση Ο Βοσταντζόγλου (1986) δίδει τον όρο αυτό ως μια παραλλαγή ή συνώνυμη της λέξης "(το) γνωστικό" για να εκφράσει τη βασική έννοια "vous = διανοητική δύναμη του ανθρώπου" [βλ. σ. 346 στο Βοσταντζόγλου, Θ. (1986). <i>Αντιλεξικό ή Ονομαστικό της ελληνικής γλώσσας</i> . Αθήνα: Αυτοέκδοση.] [Αναστασία Ευκλείδη και Αριστοτέλης Κάντας]
cognitive	1. γνωστικός (από την άποψη του "γνώστη", του φορέα της γνώσης, π.χ., Γνωστική Ψυχολογία). 2. γνωσιακός (από την άποψη της "γνώσης", π.χ., Γνωσιακή Επιστήμη).

Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους όρους "γνωστικός" και "γνωσιακός" βλέπε: Μπαμπινιώτης, Γ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας (βλ. λήμματα: γνώση (σ. 437), γνωσιολογία (σ. 437), γνώστης / γνώστρια (σ. 437), γνωστικισμός (σ. 437), γνωστικός (σ. 438). Ειδικά ο Μπαμπινιώτης (1998), σε πλαίσιο, για περισσότερη ευκρίνεια, αποδίδει τον όρο "γνωστικός" ως μετάφραση του αγγλικού όρου "cognitive" (σ. 438) και δίνει τα εξής παραδείγματα: cognitive science = γνωστική επιστήμη, cognitive psychology = γνωστική ψυχολογία, κ.ά. με την επεξήγηση ότι ο όρος αυτός αναφέρεται στη διαδικασία απόκτησης της γνώσης και όχι στην υφή της γνώσης.

[Αναστασία Ευκλείδη]

cognitive acceleration
cognitive-analytic therapy
cognitive appraisal
cognitive apprenticeship
cognitive assessment system
cognitive behavioral therapy

γνωστική επιτάχυνση
γνωστική-αναλυτική θεραπεία
γνωστική αξιολόγηση, γνωστική αποτίμηση
γνωστική μαθητεία
σύστημα γνωστικής αξιολόγησης
γνωστική συμπεριφορική θεραπεία

Μάνος, Ν. (1985). *Ερμηνευτικό λεξικό ψυχιατρικών όρων: Αγγλοελληνικό - Ελληνοαγγλικό*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. (βλ. λήμματα: cognition, cognitive, cognitive development, cognitive therapy στη σ. 58 και γνώση, γνωστική θεραπεία, γνωστική / νοητική ανάπτυξη, γνωστικός / νοητικός στη σ. 308).

[Αναστασία Ευκλείδη]

γνωστική συμπεριφοριστική θεραπεία

Όρος που χρησιμοποιείται από μερίδα κλινικών ψυχολόγων και ειδικών της ψυχικής υγείας στα ψυχοθεραπευτικά πλαίσια. Το "συμπεριφοριστική" αναφέρεται στη θεραπεία που βασίζεται στο συμπεριφορισμό. Βλ. σ. 63, σ. 66, και σ. 287 στο: Heiden, L. A., & Hersen, M. (Eds.). (1998). *Εισαγωγή στην Κλινική Ψυχολογία* (2^η έκδ.) (Α. Καλαντζή-Αζίζι & Φ. Αναγνωστόπουλος, Επιμ. Ελλ. Έκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (Το πρωτότυπο δημοσιεύθηκε το 1995)

γνωσιακή συμπεριφοριστική θεραπεία

Όρος που χρησιμοποιείται από μερίδα κλινικών ψυχολόγων και ειδικών της ψυχικής υγείας στα ψυχοθεραπευτικά πλαίσια. Βλ. και Παπακώστας, Ι. (1994). *Γνωσιακή ψυχοθεραπεία: Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς.

Το "γνωσιακός" προέρχεται από τον όρο "η γνώσις", ο οποίος χρησιμοποιείται ως ειδικός όρος στα πλαίσια της ψυχοθεραπείας από ορισμένους ειδικούς της ψυχικής υγείας και κλινικούς ψυχολόγους. Ο όρος "γνώσις" σημαίνει: εύκολη αναγνώριση αντικειμένου με μία αίσθηση, σε αντίθεση με την αγνώσις. Βλ. Νέα Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Τόμος 12, σ. 343. Ο όρος "αγνώσις" σημαίνει αδυναμία να αναγνωρίζουμε όσα αντικείμενα ή σύμβολα χρησιμοποιούμε χωρίς διαταραχή των αισθημάτων και επιπλέον στη νεοελληνική σημαίνει έλλειψη πνεύματος, μυαλού, άνοια. Βλ. Νέα Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, Τόμος 1ος, σ. 663.

	[Αναστασία Καλαντζή-Azizi] Ο όρος "γνώσια" δε συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των λημμάτων: γνώση, γνωσιολογία, γνωσιολογικός, γνωστέω, γνώστης, γνωστικισμός, γνωστικός. [βλ. Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1999). <i>Λεξικό της κοινής νεοελληνικής</i> . Θεσσαλονίκη: Αυτοέκδοση]. Ο όρος αυτός αναφέρεται στο λεξικό με παύλα μπροστά (-γνώσια) ως το "β' συνθετικό σε σύνθετα αφηρημένα θηλυκά ουσιαστικά Δηλώνει την εμπειριστατωμένη ή επιστημονική γνώση αυτού που εκφράζει το α' συνθετικό" (σ. 318). Ως παραδείγματα δίνονται οι λέξεις θεογνώσια, μεταλλογνώσια, ορυκτογνώσια, κ.ά.
	[Αναστασία Ευκλείδη] θεωρία της γνωστικής προκατάληψης
cognitive bias theory	γνωστική ασυμφωνία
cognitive dissonance	θεωρία της γνωστικής αξιολόγησης
cognitive evaluation theory	γνωστικό ύφος
cognitive style	ηλικιακή ομάδα σε διαχρονική έρευνα
cohort	συμπίπτω
coincide	σύνθεση, συγκόλληση
collage	επικοινωνιακή λειτουργία
communicative function	συννοσηρότητα
comorbidity	συγκριτικός δείκτης προσαρμογής
comparative fit index	αντιστάθμιση
compensation	ολοκλήρωση
completeness	πλήρης σύνδεση
complete linkage	κατανόηση
comprehension	δυνατότητα κατανόησης, κατανοητότητα
comprehensibility	συνολικός, περιεκτικός
comprehensive	συμβιβασμός
compromise	ενοιολογική ανάλυση
conceptual analysis	διαταραχές διαγωγής
conduct disorders	επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση
confirmatory factor analysis	σύγχυση
confusion	δείκτες συμφωνίας
congruence coefficients	συνδεδεμένος
connected	ευσυνειδησία
conscientiousness	Βλέπε: Παυλόπουλος, Β., & Μπεζεβέγκης, Η. (1999). Το μοντέλο των πέντε παραγόντων της προσωπικότητας για παιδιά: Μια διαπολιτιστική μελέτη. <i>Ψυχολογία</i> , 6, 174-182.
consequence	συνέπεια
consolidation	παγίωση
constraint	περιορισμός
construct	ενοιολογική κατασκευή
construct validity	εγκυρότητα ενοιολογικής κατασκευής
construction	(νοο-)κατασκευή
constructivism	(νοο-)κατασκευαστική (ουσ.)
constructivistic	(νοο-)κατασκευαστικός (επιθ.)
constructivist	(νοο-)κατασκευαστικός

*consultation

διάσκεψη, σύσκεψη, συμβούλιο

consultation = the act of conferring; a conference as of surgeons, architects, etc. for mutual counsel [βλ. σ. 207 στο Lewis, W. D., Canby, H. S., & Brown, T. K., Jr. (Eds.). (1946). *The Winston dictionary* (College ed.). New York: Collier.]. Αυτό θα το αποδίδαμε ως (ιατρικό) συμβούλιο ή σύσκεψη ή διάσκεψη (δικαστηρίου). Επίσης, ο όρος σύσκεψη ή διάσκεψη συνεπάγεται ώριμο σκέψη (εμβριθή διανοητική έρευνα) και σημαίνει 'σύναξις ατόμων προς ανταλλαγή γνώμων' [σ. 355 και 353, αντιστοίχως, στο Θ. Βοσταντζόγλου (1986). *Αντιλεξικόν ή Ονομαστικόν λεξικόν της νεοελληνικής γλώσσης*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.]

[Αγγελική Λεονταρή και Αναστασία Ευκλείδη]

διαβούλευση

Από το ρήμα διαβουλεύομαι = σκέπτομαι ή συζητώ κάποια υπόθεση για να πάρω απόφαση [Ελευθερουδάκης, Κ. (Επιμ. Έκδ.). (1928). *Εγκυκλοπαιδικόν λεξικόν*. Αθήνα: Ελευθερουδάκης Α.Ε.].

[Αναστασία Ευκλείδη]

διαλεκτική συμβουλευτική

Από το ρήμα διαλέγομαι = συζητώ λογικά, ενώ διαλεκτική είναι η «μέθοδος αναζητήσεως της αλήθειας μέσω μιας διαδικασίας συνεχών ερωταποκρίσεων, είτε γενικά μέσω της συζήτησης είτε μέσω του συστηματικού διαλόγου ως μεθόδου ευρέσεώς της», και διαλεκτικός = αυτός που αναφέρεται στη διαλεκτική και έχει τα χαρακτηριστικά της [Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (1998). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας]

Ε. Χατζηχρήστου Χ., (υπό δημοσίευση). Ψυχολογική διαλεκτική συμβουλευτική στο σχολικό πλαίσιο. *Ψυχολογία*.

content

περιεχόμενο

content free

ελεύθερο περιεχομένου

context

συμφραζόμενα, πλαίσιο αναφοράς

controllability

δυνατότητα ελέγχου

convergent validity

συγκλίνουσα εγκυρότητα

conviction

πεποίθηση

cooperative learning

συνεργατική μάθηση

coping

αντιμετώπιση

coping strategy

στρατηγική αντιμετώπισης (αγχωγόνων καταστάσεων)

copy

αντίγραφο

copy theory

αντιγραφική θεωρία

correlation matrices

μήτρες συσχετίσεως

correspondence analysis

ανάλυση αντιστοιχιών

cortical tone

φλοιικός τόνος

counseling

συμβουλευτική

covariance

συνδιακύμανση

criteria for accreditation

κριτήρια πιστοποίησης (τίτλου)

criterion

κριτήριο

criterion contamination

μόλυνση του κριτηρίου

criterion deficiency

ανεπάρκεια κριτηρίου

criteron-related validity	εγκυρότητα σε σχέση με το κριτήριο
criteron relevance	σχετικότητα του κριτηρίου
critical language awareness	κριτική επίγνωση της γλώσσας
critique of typical practice	κριτική της τυπικής πρακτικής
crossover mode	διασταυρούμενος τύπος
cross-loadings	διασταυρούμενες φορτίσεις
cross-tabulation	διαπινακοποίηση
cue	σήμα, νύξη
cue learning	μάθηση σημάτων
culture	καλλιέργεια, πολιτισμός, κουλτούρα
culture-openness to experience	πνευματική καλλιέργεια, δεκτικότητα σε εμπειρίες
cut-off score	σημείο τομής

D

damage	βλάβη, καταστροφή
data aggregate procedure	διαδικασία συνάθροισης δεδομένων
declarative knowledge	δηλωτική γνώση
deficiency	έλλειψη
deficient	ελλειματικός
deficit	έλλειμμα
degrees of freedom	βαθμοί ελευθερίας
dementia	άνοια
demented	ανοϊκός
dependability	αξιοπιστία
dependence	εξάρτηση
depersonalization	αποπροσωποποίηση
descriptive quantitative method	περιγραφική ποσοτική μέθοδος
descriptive statistics	περιγραφική στατιστική
design	σχέδιο έρευνας
develop	αναπτύσσω
development	ανάπτυξη
deviance	απόκλιση
disclaimer	αποποιητική πρόταση
discovery oriented	προσανατολισμένο προς την ανακάλυψη
discourse	λόγος
discourse analysis	ανάλυση λόγου
discriminant validity	διακρίνουσα εγκυρότητα
disengaged	αποδυσμενός
disinhibition	αποτυχία της αναστολής, άρση της αναστολής
disorganized	αποδιοργανωμένος
disoriented	αποπροσανατολισμένος
dispersion	διασπορά
distortion	διαστρέβλωση
distress	ψυχική οδύνη, δυσφορία
distributed cognition	κατανεμημένη νόηση, κατανεμημένη γνώση
disturbance	διαταραχή
domain-free	ελεύθερο πεδίου
domain-specific	ειδικό ανά πεδίο

domains of behavior	τομείς συμπεριφορών
dorsolateral	πλαγιοπίσθιος
down regulation	μειορύθμιση, ρύθμιση προς τα κάτω
dummy variables	ψευδομεταβλητές
dynamic factor analysis	δυναμική παραγοντική ανάλυση
E	
early interactional experiences	πρώιμες εμπειρίες αλληλεπίδρασης
ecological utility	οικολογική χρησιμότητα
ecological validity	οικολογική εγκυρότητα
effect	αποτέλεσμα, επίδραση
effect size	μέγεθος της επίδρασης, μέγεθος του αποτελέσματος
effector	ο επιφέρων αποτέλεσμα, ο επιδρών
egalitarianism	ισότητα
egocentrism	εγωκεντρισμός
ego control	έλεγχος του εγώ
ego infraction	έμφραγμα στο εγώ
ego resiliency	προσαρμοστικότητα του εγώ, ψυχολογική αντοχή του εγώ
eigenvalue	ιδιοτιμή
Einstellung (γερμ.)	προσδιοριστική τάση
-emic (-ημική)	Ο όρος “-ημική” και ο όρος “-ητική”, αναφέρονται σε διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διαπολιτιστική ψυχολογία. Η “ητική” προσέγγιση υποθέτει ότι μια θεωρία, η οποία κατασκευάστηκε σε ένα συγκεκριμένο πολιτισμό, έχει οικουμενική ισχύ. Αντίθετα, η “ημική” προσέγγιση ξεκινά τη μελέτη από συγκεκριμένους πολιτισμούς και διερευνά τα ψυχολογικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του κάθε πολιτισμού χωριστά.
-etic (-ητική)	Βλέπε: Γεώργας, Δ. (1999). Οικολογική θεώρηση στην Κοινωνική Ψυχολογία. <i>Ψυχολογία</i> , 6, 111-123.
element	στοιχείο
elicitation	πρόκληση (π.χ., πρόκληση ομολογίας)
emotion	συναίσθημα
emotion focused	εστιασμένος στο συναίσθημα
emotional disorders	συναισθηματικές διαταραχές
emotional exhaustion	συναισθηματική εξάντληση
emotional stability	συναισθηματική σταθερότητα
empathy	ενσυναίσθηση, συναισθηματική κατανόηση
empirical validity	εμπειρική εγκυρότητα
empty chair technique	τεχνική της άδειας καρέκλας (όρος κλινικής ψυχολογίας)
enduring	ανθεκτικός
enhancement	προώθηση
enmeshed	αλληλοεμπλεκόμενος
estimate	εκτίμηση (υποκειμενική)
ethnography	εθνογραφία
ethogenic research	ηθογενής έρευνα
evaluation	αξιολόγηση
event-related potentials	προκλητά δυναμικά

evolve	εξελίσσομαι
evolution	εξέλιξη
evoked potential	προκλητό δυναμικό
expatriate	εκπατρισθείς
executive function	εκτελεστική λειτουργία
exemplar	υπόδειγμα, παράδειγμα
expectancy	προσδοκία
expectation	προσδοκία
expertise	εμπειρογνωμοσύνη
explicit	έκδηλος
exploratory factor analysis	διερευνητική παραγοντική ανάλυση
external regulation	εξωτερική ρύθμιση
extinction	απόσβεση
extrinsic motivation	εξωτερικά (εξωγενή) κίνητρα
extrinsic value	εξωγενής αξία
extroversion	εξωστρέφεια
F	
facet	επιμέρους όψη
factor extraction	εξαγωγή παραγόντων
factor loading	παραγοντική φόρτιση
factor score	παραγοντική τιμή, παραγοντική βαθμολογία
factuality	αληθοφάνεια
fading scaffolding	φθίνουσα καθοδήγηση
false belief	λανθασμένη πεποίθηση
false belief task	έργο λανθασμένης πεποίθησης
familiarity	οικειότητα
familiarization	εξοικείωση
family schema	οικογενειακό σχήμα
feasibility	το εφικτόν
feedback	ανάδραση, επανατροφοδότηση
feeling	αίσθημα
feminist research	φεμινιστική έρευνα
fictional	φαντασιακός, φανταστικός
filter	ιθμός
flexible	εύκαμπτος
flexible sampling	ευέλικτη δειγματοληψία
floor effect	δαπέδου φαινόμενο, δαπέδου αποτέλεσμα
focus group	ομάδα θεματικής εστίασης, ομάδα συζήτησης (ειδικού θέματος)
follow up	επαναληπτική εξέταση / παρακολούθηση
footing	έρεισμα
formal thought	τυπική λογική σκέψη
format	σχήμα, διάταξη
	[Αναστασία Ευκλείδη & Αριστοτέλης Κάντας]
	μορφότυπος (όρος της πληροφορικής)
	Βλέπε: ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ, Έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, τεύχος 43, Ιούλιος-Αύγουστος 2000

formula	τύπος
fragile X syndrome	σύνδρομο του εύθραυστου Χ χρωμοσώματος
framing	πλαίσωση
function	λειτουργία
functioning	λειτουργικότητα

G

Gemeinschaft (γερμ.)	κοινότητα
Gesellschaft (γερμ.)	κοινωνία
gene	γονίδιο
general linear models	γενικά γραμμικά μοντέλα
general estimation equations method	μέθοδος ισοτήτων γενικευμένων εκτιμητριών
generality	γενικότητα
generalized least squares	γενικευμένα ελάχιστα τετράγωνα
generalized other	γενικευμένος άλλος
genome	γονιδίωμα
genre*	είδος / ύφος (του κειμένου)
global satisfaction with life as a whole	σφαιρική ικανοποίηση
global self-worth	σφαιρική αυτο-αξία
goal	στόχος
good reader	καλός αναγνώστης
goodness of fit	δείκτης προσαρμογής, δείκτης καταλληλότητας
gradient	κλίση
growth	αύξηση
grouping	οργάνωση, ομαδοποίηση
groupment	συναγωγή (όρος εξελικτικής ψυχολογίας)

H

habit	συνήθεια
habituation	εθισμός
hardware	υλισμικό
	Βλέπε: ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ, Έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, τεύχος 25, Ιούλιος-Αύγουστος 1997
heterogeneity	ανομοιογένεια
heterotypic continuity	ετεροτυπική συνέχεια
hierarchical multiple regression	ιεραρχική πολλαπλή παλινδρόμηση
homecoming depression	κατάθλιψη της επανόδου στο σπίτι
homogeneity of regression	ομοιογένεια της παλινδρόμησης
homogeneity of variance	ομοιογένεια της διακύμανσης
homophobia	ομοφυλοφοβία, φοβία για τους ομοφυλόφιλους
homotypic continuity	ομοτυπική συνέχεια
hygiene factor	παράγοντας υγιεινής
hypothesis testing	έλεγχος υπόθεσης

I

ideation	ιδεασμός
identification	ταύτιση
identity	ταυτότητα

image of developing self	εικόνα του αναπτυσσόμενου εαυτού
imaginary audience	φανταστικό ακροατήριο
impairment	βλάβη, απώλεια εξασθένηση impairment = any loss or decrement in function due to injury or disease (The Penguin Dictionary of Psychology). {Αγγελική Λεονταρή}
implicit	άδηλος
impulsive	παρορμητικός
in-service training	ενδο-επαγγελματική άσκηση
in session	ενδοσυνεδριακή
incentives for mastery	κίνητρα για μάθηση
inclusion	εγκλεισμός, ένταξη
inclusion criteria	κριτήρια συμπεριληψής
incomplete	ατελής
incorporation	ενσωμάτωση
independent level	ανεξάρτητο επίπεδο
induction	εισαγωγή
inertia	1. αδράνεια 2. μεταβλητότητα ή ιδιοτιμή του άξονα Πρόκειται για στατιστικό όρο κατά τον Benzecri ο οποίος εισήγαγε την ανάλυση αντιστοιχιών (correspondance analysis). Η ιδιοτιμή του άξονα, που εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής του άξονα στην ερμηνεία του φαινομένου, αντιστοιχεί στην έννοια της "μεταβλητότητας" στην πολυμεταβλητή ανάλυση. {Θεόδωρος Χατζηπαντελής}
infant	βρέφος
inferential statistics	επαγωγική στατιστική
inferred-belief control task	έργο ελέγχου συναχθείσας πεποίθησης
inflexibility	ακαμψία, ανελαστικότητα
informants correspondance	αντιστοιχίση πληροφοριοδοτών
information processing	επεξεργασία πληροφοριών
infusion programme	πρόγραμμα έγχυσης
inherent	εγγενής
inhibition	αναστολή
initiation	έναρξη
inoculation	εμβολιασμός
input	εισιόν
insecure attachment	ανασφαλής προσκόλληση
insecure behavior	ανασφαλής συμπεριφορά
insight	ενόραση
instances of meaning	περιπτώσεις σημασίας
institutional experience	ιδρυματική εμπειρία
integration	ενσωμάτωση, ολοκλήρωση, σύνθεση
intellectual	διανοητικός
intelligence	νοημοσύνη
interactive-compensatory hypothesis	υπόθεση της αλληλεπίδρασης-αντιστάθμισης
interdependence	αλληλεξάρτηση

internship	πρακτική άσκηση
interaction	αλληλεπίδραση (στατ. όρος)
interaction analysis	ανάλυση αλληλεπίδρασης
intergroup bias	διομαδική μεροληψία, διομαδική στρέβλωση
internal locus of control	εσωτερικός τόπος ή έδρα ελέγχου
internal working model	εσωτερικό μοντέλο εργασίας
interpersonal	διαπροσωπικός
interpersonal circle theory	θεωρία του διαπροσωπικού κύκλου
interrelational	συσχετιστικός (βαθύτερων σχέσεων)
intracranial self-stimulation	ενδοκρανιακός αυτοερεθισμός
intrapersonal	ενδοπροσωπικός
intrinsic activity	ενδογενής δραστηριότητα
intrinsic motivation to experience motivation	εσωτερικά (ενδογενή/εσωγενή) κίνητρα για βίωση διεγερσης ή κινήτρων
intrinsic motivation to know	εσωτερικά (ενδογενή/εσωγενή) κίνητρα για απόκτηση γνώσης
intrinsic value	ενδογενής αξία
introjected regulation	ενδοπροβαλλόμενη ρύθμιση
intuition	διαίσθηση
irrational thinking	παράλογη σκέψη
item	ερώτηση, στοιχείο
J	
job performance	επαγγελματική επίδοση
job satisfaction	επαγγελματική ικανοποίηση
joint attention	συνδυσασμένη προσοχή
judg(e)ment	κρίση (υποκειμενική)
joined attention	από κοινού παρατήρηση
K	
kin terms	όροι συγγένειας
kinship	συγγένεια
kurtosis	κύρτωση
L	
lack of personal accomplishments	έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων
latency	λανθάνων (χρόνος). λανθάνουσα κατάσταση
latent	λανθάνων
leadership	ηγεσία, ηγετική
learned helplessness	(εκ)μαθημένο αίσθημα βοήθητου - απελπισίας
learner	αυτός που μαθαίνει
learning difficulties	δυσκολίες κατά τη μάθηση
learning disabilities	μαθησιακές δυσκολίες
lesion	οργανική βλάβη, πληγή, τραύμα
lexical hypothesis	λεξικολογική υπόθεση
liability	αστάθεια
life expectancy	το προσδόκιμο της διάρκειας ζωής
life span	δια βίου, η διάρκεια ζωής

linguistic analysis	γλωσσική / γλωσσολογική ανάλυση
link function	συνάρτηση σύνδεσης
list	κατάλογος
loading	φόρτιση
locus of causality	τόπος της αιτίας (δηλαδή πού εντοπίζεται η αιτία)
locus of control	τόπος ελέγχου, έδρα ελέγχου
logical learning	λογική μάθηση
logistic regression	λογιστική παλινδρόμηση
looking-glass self	αντανακλώμενος εαυτός
M	
maintenance	συντήρηση
maladaptive behavior	δυσπροσαρμοστική συμπεριφορά
manageability	δυνατότητα χειρισμού
manifestation	εκδήλωση
MANOVA	πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης
mapping	χαρτογράφηση, αντιστοίχιση
marginalization	περιθωριοποίηση
masking effect	επίδραση απόκρυψης
mature coping strategies	ώριμες στρατηγικές αντιμετώπισης (αγχογόνων καταστάσεων)
maximum likelihood method	μέθοδος μεγίστης πιθανοφάνειας
mean	μέσος όρος (στατ. όρος)
meaning emphasis programme	πρόγραμμα που δίνει έμφαση στο νόημα
meaningfulness	ύπαρξη νοήματος
measure development research	έρευνα ανάπτυξης εργαλείων αξιολόγησης
median	διάμεσος (στατ. όρος)
mediate	διαμεσολαβώ
mental	νοητικός
meritocracy	αξιοκρατία
meta-analysis	μετα-ανάλυση
meta-analysis of comparisons	μετα-ανάλυση συγκρίσεων
meta-analysis of relational research	μετα-ανάλυση ερευνών συσχέτισης
meta-task	μετα-έργο
metacognition	μεταγινώσκειν
metacognitive knowledge	μεταγνωστική γνώση
metaknowledge	μεταγνώση
microdialysis	μικροδιαπίδυση
mind-body dualism	δυσισμός πνεύματος-σώματος
miscue analysis	ανάλυση λαθεμένης αντίληψης νύξεων ή σημάτων
model	πρότυπο, μοντέλο, ομοίωμα
modifiability	τροποποιητικότητα
modification index	δείκτης τροποποίησης
mood	διάθεση
moral development	ηθική ανάπτυξη
motive	κίνητρο (ειδικός όρος)
motivation	κίνητρα (γενικός όρος)
moralization	ηθικοποίηση

multiple regression analysis	ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης
multivariate	πολυμεταβλητός
multivariate correlational methods	πολυμεταβλητές μέθοδοι συσχέτισης
multivariate statistical analysis	πολυμεταβλητή στατιστική ανάλυση
multivariate time series analysis	πολυμεταβλητή ανάλυση χρονοσειράς
mutation	μετάλλαξη
N	
name matching	ονοματική ταύτιση
narrative thinking	αφηγηματική σκέψη
nationhood	εθνότητα
natural language	φυσική γλώσσα
naturalistic qualitative research	νατουραλιστική ποιοτική έρευνα
nested factor model	μέθοδος εγκλεισμένων παραγόντων
neurofeedback	νευροανάδραση, νευροεπανατροφοδότηση
neurophysiological process	νευροφυσιολογική διεργασία
neurotic coping strategies	νευρωτικές στρατηγικές αντιμετώπισης (αγχωγόνων καταστάσεων)
neurotransmitter	νευροδιαβιβαστής
noetic	νοητικός
nomothetic group design	σχέδιο έρευνας νομοθετικής ομάδας
nonparametric parallels	μη-παραμετρικά παράλληλα
nonword repetition test	τεστ επανάληψης ψευδολέξεων
norm	τυπικός βαθμός, τυπικός κανόνας
normal	κανονικός
normalized	κανονικοποιημένος
normative data	κανονιστικά δεδομένα
not-own belief task	έργο όχι δικής μας πεποίθησης
notion	ιδέα, γνώμη
now-self	εαυτός της συγκεκριμένης στιγμής
O	
oblimin rotation	πλάγια περιστροφή των αξόνων
oblique rotation	πλάγια περιστροφή των αξόνων
observed	το παρατηρούμενο
observer rating	αξιολογική εκτίμηση (βαθμολογία) παρατηρητή
observing	το παρατηρούν
odds ratio	λόγος πιθανοτήτων
one way analysis	ανάλυση μονής κατεύθυνσης
one way ANOVA	ανάλυση διακύμανσης μονής κατεύθυνσης
one way design	σχέδιο έρευνας μονής κατεύθυνσης
online	τρέχων
operational definitions	λειτουργικοί ορισμοί
operational knowledge	λειτουργική γνώση
operational thinking	λειτουργική σκέψη
optimization	βελτιστοποίηση
organismism	οργανισμός
orienting reflex	αντανακλαστικό του προσανατολισμού

outcome	αποτέλεσμα
outcome expectations	προσδοκίες αποτελέσματος
outdirectedness	καθοδήγηση (ή κατεύθυνση) προς τα έξω
overextension	υπεργενίκευση
P	
paired samples	εξισωμένα ζεύγη
paradoxical intention	παράδοξη πρόθεση
parallel analysis	παράλληλη ανάλυση
parameter	παράμετρος Οποιαδήποτε ποσότητα που αναφέρεται σε όλον τον πληθυσμό. Για παράδειγμα, ο αριθμητικός μέσος όρος όλου του πληθυσμού είναι μια παράμετρος. [Γρηγόρης Κιοσέογλου]
parent-child interaction	αλληλεπίδραση γονέα-παιδιού
parent training	εκπαίδευση των γονέων
parental attributions of achievement	γονεϊκές αιτιακές αποδόσεις της επίδοσης
parental involvement	γονεϊκή εμπλοκή
parents-school partnership	συνεργασία γονέων και σχολείου
part	τμήμα
participant action research	έρευνα συμμετοχικής δράσης
pattern	πρότυπο
path analysis	ανάλυση διαδρομών
perceived behavior control	αντιλαμβανόμενος /αντιληπτός έλεγχος συμπεριφοράς
perceived competence	αντιλαμβανόμενη ικανότητα
perception	αντίληψη
peer-leader	αρχηγός συνομηλίκων / ομοτέχνων
peer-led intervention	παρέμβαση υλοποιούμενη από συνομηλίκους / ομοτέχνους
peer nominations	υποψηφιότητες εκ μέρους των συνομηλίκων / ομοτέχνων
peer rating	αξιολογική εκτίμηση (βαθμολογία) συντρόφων / ομοτέχνων
people-oriented set of concerns	ενδιαφέρον για τους ανθρώπους, ανησυχία για τους ανθρώπους
performance	επίδοση, επιτέλεση
periodic attractor	περιοδικός ελκυστής
perseveration	εμμονή, έμμονη επανάληψη
personal disturbance scale	κλίμακα προσωπικών διαταραχών
personal fable	προσωπικός μύθος
phenomenological research	φαινομενολογική έρευνα
phobia	φοβία
phonological loop	φωνολογικό κύκλωμα, φωνολογικός βρόγχος
phonological process	φωνολογική διεργασία
phonological similarity effect	επίδραση / αποτέλεσμα της φωνολογικής ομοιότητας
physical dependence	σωματική εξάρτηση
physical fitness	φυσική ευρωστία (όπως τη νιώθει το άτομο)
physical matching	ταύτιση εξωτερικής μορφής
pilot study	δοκιμαστική μελέτη, προκαταρκτική μελέτη / έρευνα
placebo	εικονικό φάρμακο

	Βλέπε στη σ. 3 στο Επικοινωνία για τη νόσο Alzheimer (2001, Σεπτέμβριος). [Αναστασία Ευκλείδη]
planned behavior	σχεδιασμένη συμπεριφορά
planning	σχεδιασμός
plasticity	πλαστικότητα
point attractor	ελκυστής σημείου
point in time	συγκεκριμένη στιγμή στο χρόνο
political socialization	πολιτική κοινωνικοποίηση
poor reader	κακός αναγνώστης
population effect size	επίδραση του μεγέθους του πληθυσμού
positive engagement	θετική ενασχόληση
positive possibility	θετική δυνατότητα
positive regard	θετική εκτίμηση
possible self	πιθανός / δυνατός εαυτός (σε αντιδιαστολή προς τον πραγματικό εαυτό)
postulation	αξίωμα
potential	δυναμικό
potential selfhood	δυνητικός εαυτός
power	ισχύς, εξουσία
power analysis	ισχύς της ανάλυσης Συναφείς όροι: ισχύς στατιστικού τεστ, ισχύς στατιστικού ελέγχου [Κολύβα-Μαχάρα, Φ., & Μπόρα-Σέντα, Ε. (1995). Στατιστική. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.]
	ανάλυση ισχύος Ισχύς είναι η δυνατότητα που έχουμε να απορρίψουμε μια μη-δενική υπόθεση όταν είναι ψευδής [βλ. σ. 41 στο: Norusis, M. J. (1993). SPSS for Windows. Advanced Statistics Manual. Chicago: SPSS Inc.] [Αριστοτέλης Κάντας]
practicum	πρακτική άσκηση
practitioner-scholar	επιστήμονας-επαγγελματίας
pragmatics	πραγματολογία
prediction analysis	ανάλυση προβλέψεων
prediction research	έρευνα πρόβλεψης
predictor	προγνωστικό όργανο
pre-operational thought	προλογική σκέψη, προλειτουργική σκέψη
preparatory	προπαρασκευαστικό
preparedness	βιολογική ετοιμότητα Όρος που καθιερώθηκε από τον Seligman [βλ. Ζαφειροπούλου, Μ. & Παππά, Ε. (υπό δημοσίευση). Ο ρόλος της βιολογικής ετοιμότητας και του κοινωνικού περιβάλλοντος στην εγκατάσταση κοινωνικής φοβίας. Ψυχολογία.]
preschoolers	προσχολική ηλικία
pretactile interaction	προαπτική σχέση / αλληλεπίδραση
pretend play	παιχνίδι προσποίησης
primary prevention	πρωτογενής πρόληψη
priming	απόδοση προτεραιότητας
primitive	αρχέγονο

principal components analysis	ανάλυση κύριων συνιστωσών
principal axes	κύριοι άξονες
pro-social (behavior)	θετική κοινωνική (συμπεριφορά)
prototype	πρωτότυπο
problem child	προβληματικό παιδί
problem focused	εστιασμένο στο πρόβλημα
problem solving	λύση προβλημάτων
problem solving (technique)	(τεχνική) επίλυσης προβλημάτων
procedural knowledge	διαδικαστική γνώση
procedure	διαδικασία
process	διεργασία, λειτουργία
processing system	σύστημα επεξεργασίας
procrastination	αναβλητικότητα
professional illusion	επαγγελματικές ψευδαισθήσεις
prompting	παρακίνηση
psychic dependence	ψυχική εξάρτηση
psychological assistant	βοηθός ψυχολόγου
psychological associate	συνεργάτης ψυχολόγου
psychologization	ψυχολογιοποίηση
psychometric research	ψυχομετρική έρευνα
psychotherapy integration movement	κίνηση για τη σύνθεση των ψυχοθεραπευτικών μοντέλων
punctuation	επιτονισμός (όρος κλινικής ψυχολογίας)

Q

qualitative content analysis	ποιοτική ανάλυση περιεχομένου
quantitative content analysis	ποσοτική ανάλυση περιεχομένου
quantitative experimental design	ποσοτικός πειραματικός σχεδιασμός
quantitative quasi-experimental design	ποσοτικός ημι-πειραματικός σχεδιασμός
quasi-likelihood function	ημι-πιθανοφανειακές συναρτήσεις

R

range	εύρος
range restriction	περιορισμός εύρους
rating	βαθμολόγηση, αξιολόγηση, αξιολογική εκτίμηση
rating scales	κλίμακες αξιολόγησης
ratio	λόγος
rationale	συλλογιστική, “λογική”
rational-emotive theory	λογικο-θυμική θεωρία
	Βλέπε: Σταλίκας, Α. (2001). <i>Η κατασκευή της Κλίμακας Ισχύος του Συναισθήματος και οι εφαρμογές της στην έρευνα της ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας</i> . <i>Ψυχολογία</i> , 8, 189-201.
	ορθολογιστική-συναισθηματική θεωρία
	Βλέπε: Στογιαννίδου, Α., Κιοσέογλου, Γ., & Χατζηδημητριάδου, Ε. (1999). <i>Σχέσεις μεταξύ “ορθολογικότητας”, αυτοεκτίμησης και σχολικής επίδοσης σε μαθητές/τριες ελληνικών γυμνασίων</i> . <i>Ψυχολογία</i> , 6, 72-87.
reading comprehension	κατανόηση κειμένου
real time	πραγματικός χρόνος

	ο χρόνος κατά τον οποίο η εμφάνιση και η καταγραφή ενός γεγονότος επισυμβαίνουν σχεδόν ταυτοχρόνως [Νιόνια Γ. Βαλιανάτου]
reality	πραγματικότητα
reality factor	ο παράγοντας της πραγματικότητας
reasoned action	αιτιολογημένη δράση
reasoning	διαλογιστική, διαλογισμός
reasoning modes	τύποι διαλογιστικής
reattribution training	επαναπροσδιοριστική εκπαίδευση/άσκηση
recovery	ανάρρωση
referent	σημείο αναφοράς
reflection	στοχασμός, αναλογισμός
register of chartered psychologists	μητρώο αναγνωρισμένων / αδειούχων ψυχολόγων (με άδεια ασκήσεως επαγγέλματος)
regression	παλινδρόμηση
regression slope	κλίση της παλινδρόμησης (στατ. όρος)
rehabilitation	αποκατάσταση
relational learning	μάθηση σχέσεων
relative deprivation	σχετική αποστέρηση
reliability	αξιοπιστία
repertory	απόθεμα
research	
contextual	έρευνα του πλαισίου αναφοράς / των συμφραζομένων
descriptive	περιγραφική έρευνα
developmental	αναπτυξιακή έρευνα
textual	έρευνα κειμένου
interactional	έρευνα αλληλεπίδρασης
instructional	έρευνα διδακτικών μεθόδων
residency	άσκηση για ιατρική ειδικότητα
residual	στατιστικό κατάλοιπο / υπόλοιπο (στατ. όρος)
resilience*	ψυχολογική αντοχή, ανθεκτικότητα (ψυχολ. όρος) "Resilience involves a range of processes that bring together quite diverse mechanisms operating before, during or after the encounter with the stress experience or adversity ..." [Rutter, M. (1999). Resilience concepts and findings: Implications for family therapy. <i>Journal of Family Therapy</i> , 21, 119-144.] [Αγγελική Λεονταρή]
	ελαστικότητα (κατά κυριολεξία) resilience = the act or power of springing back to an original position, condition, or shape; elasticity [βλ. σ. 830 στο Lewis, W. D., Canby, H. S., & Brown, T. K., Jr. (Eds.). (1946). <i>The Winston dictionary</i> (College ed.). New York: Collier.] [Αναστασία Ευκλείδη]
resistant behavior	ανθιστάμενη συμπεριφορά
resolving unfinished business	ολοκλήρωση μισοτελειωμένων υποθέσεων
response	αντίδραση, απάντηση
returnee	παλιννοστών
return migration	παλιννόστηση
revision	αναθεώρηση

reward	αμοιβή, ανταμοιβή
rhetorical psychology	ρητορική ψυχολογία
rigidité mentale (γαλ.)	νοητική ακαμψία
rigid	άκαμπτος
rigidity	ακαμψία
risk behavior	ριψοκίνδυνη συμπεριφορά
risk perception	αντίληψη ριψοκινδυνότητας
risk prognosis	πρόγνωση κινδύνου
root-mean square	ρίζα των μέσων όρων των τετραγώνων των υπολοίπων (στατ. όρος) [Γρηγόρης Κιοσέογλου]
rotation	περιστροφή
S	
salient identity	ευκρινής ταυτότητα
sample size	μέγεθος δείγματος
scaffolding	υποστηρικτικό πλαίσιο
schema(ta)	σχήμα(τα)
schematic	σχηματικός (αυτός που έχει ένα γνωστικό σχήμα για μια κατάσταση)
scientific literacy	γνώση βασικών επιστημονικών εννοιών
scientist-practitioner	επιστήμονας-επαγγελματίας
score	βαθμός, βαθμολογία, τιμή
scree plot	διάγραμμα παραγόντων
scree test	διάγραμμα παραγόντων
screening test	σύντομη (συνοπτική) εξέταση
second order cybernetics	κυβερνητική δεύτερης τάξης
selection	επιλογή
self-concept	έννοια του εαυτού Η "έννοια του εαυτού" είναι μια ψυχολογική έννοια, ανώτερου ιεραρχικά επιπέδου, που έχει επιμέρους εκφάνσεις, όπως η αυτο-αντίληψη ή αυτο-εικόνα, η αυτο-εκτίμηση, η αυτο-αποτελεσματικότητα, κ.ά. Η απόδοση του όρου "self-concept" ως "αυτοαντίληψη" είναι εσφαλμένη, διότι από τη μια ο όρος "concept" δεν αποδίδεται ως "αντίληψη" αλλά ως "έννοια" και από την άλλη δεν πρέπει να χρησιμοποιείται εναλλακτικά το μέρος με το όλο. Εκτός αυτού, η χρήση ενός όρου στα ελληνικά για δύο διαφορετικούς αγγλικούς όρους ("self-concept" και "self-perception") δημιουργεί εννοιολογικά προβλήματα (η παλαιότερη ασάφεια στη χρήση των όρων κατά τη δεκαετία του 1980 έχει ξεπεραστεί πια διεθνώς). [Αναστασία Ευκλείδη και Αριστοτέλης Κάντας]
self-conception	αντίληψη για τον εαυτό
self-consistency	αυτο-συνέπεια
self-control	αυτο-έλεγχος
self-defining	αυτο-προσδιορίζων
self-efficacy	αυτο-αποτελεσματικότητα
self-efficacy expectations	προσδοκίες αυτο-αποτελεσματικότητας
self-image	αυτο-εικόνα

self-knowledge	γνώση του εαυτού
self-management	αυτο-διαχείριση
self-perception	αυτο-αντίληψη
self-reflection	αυτο-στοχασμός, αυτο-αναλογισμός,
self-regulation	αυτο-ρύθμιση
self-relevant	σχετικός με τον εαυτό
self-reports	αυτο-αναφορές
self-schema	(γνωστικό) σχήμα του εαυτού
self-serving attributional bias	αυτο-εξυπηρετική μονομέρεια στις διαδικασίες αιτιακής απόδοσης
self-sufficiency	αυτεπάρκεια
self-system	σύστημα εαυτού
sensitivity	ευαισθησία
separated	διαχωρισμένος
separation	διαχωρισμός, χωρισμός
sequential analysis	ανάλυση ακολουθίας
seriation	σειροθέτηση
service evaluation	αξιολόγηση υπηρεσιών
set	σύνολο
sex roles	ρόλοι των δύο φύλων
sex role conflict	σύγκρουση σεξουαλικών ρόλων
shaping	σταδιακή διαμόρφωση (συμπεριφοράς)
shock	καταπληξία, σοκ
sign language	νοηματική γλώσσα
significance criterion	επίπεδο σημαντικότητας
significant others	σημαντικοί άλλοι
simultaneous information processing	ταυτόχρονη επεξεργασία πληροφοριών
single-item measure	μέτρηση με μια ερώτηση / στοιχείο
singular phenomenon	ενικό φαινόμενο
situation	περίσταση, κατάσταση
skewness	ασυμμετρία, λοξότητα
sleeper effect	υπνώττουσα επίδραση
slide	σλάντ
snowball effect	επίδραση ή αποτέλεσμα μορφής χιονοστιβάδας
snowballing	τεχνική της χιονοστιβάδας
social activity	κοινωνική δραστηριότητα
social cognition	κοινωνικό γινώσκειν
social competence	κοινωνική ικανότητα
social desirability effect	επίδραση ή αποτέλεσμα του κοινωνικά επιθυμητού
social development	κοινωνική ανάπτυξη
social facilitation	κοινωνική διευκόλυνση
social loafing	κοινωνική αδράνεια
social maturity	κοινωνική ωριμότητα
social perception	διαπροσωπική αντίληψη
	Ο όρος "κοινωνική αντίληψη" (κατά λέξη μετάφραση) συνήθως εκλαμβάνεται ως "κοινωνική μέριμνα".
	[Αναστασία Ευκλείδη και Αριστοτέλης Κάντας]
social relatedness	κοινωνική σχέση

social support	κοινωνική στήριξη
socio-cultural variable	κοινωνικο-πολιτισμική μεταβλητή
sociocybernetics	κοινωνιοκυβερνητική
software	λογισμικό
spatial resolution	χωρική διακριτική ικανότητα
specialist degree	πτυχίο ειδικότητας
speech act	λεκτική πράξη
spheres of control	πεδία ελέγχου
split-half method	μέθοδος των δύο ημίσεων
splitting	διχασμός (ψυχαναλυτικός όρος) Βλέπε: Χριστοπούλου, Α. (2001). Θέματα ψυχαναλυτικής ψυχοθεραπείας με εκπαιρισθέντες. <i>ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ</i> , 8, 173-188.
spurt	εκτίναξη
stability	σταθερότητα
standard	πρότυπο κριτήριο
standard deviation	τυπική απόκλιση
standard multiple regression	τυπική πολλαπλή παλινδρόμηση
State Licensing Board	Πολιτειακό Συμβούλιο Χορήγησης Άδειας Ασκήσεως Επαγγέλματος
statistic, the	το στατιστικό Οποιαδήποτε ποσότητα που υπολογίζεται με βάση τα δεδομένα ενός δείγματος. Για παράδειγμα, ο αριθμητικός μέσος όρος ενός δείγματος είναι ένα στατιστικό. [Γρηγόρης Κιοσέογλου]
statistical power	στατιστική ισχύς
statistical test	στατιστική δοκιμασία
status	κοινωνική θέση, κύρος
step by step	βήμα προς βήμα
stepwise	βήμα προς βήμα
stepwise multiple regression analysis	κατά βήμα πολλαπλή ανάλυση παλινδρόμησης
stereotype	στερεότυπο
stimulus	ερέθισμα
strain	εκλυόμενη αντίδραση στο στρες
strange attractor	παράξενος ελκυστής
strength	δύναμη δυνατότητα (με την έννοια του τι μπορεί να αποδώσει κάποιος ικανοποιητικά σε έναν τομέα δραστηριότητας)
stress	στρες, πίεση
structuralism	δομισμός
structured	δομημένος
structure of social representation	δομή της κοινωνικής αναπαράστασης
subject position	θέση υποκειμένου
subjectification	υποκειμενικοποίηση
subjective position	υποκειμενική θέση
successive information processing	διαδοχική επεξεργασία πληροφοριών
surgency	ορμητικότητα, δυναμισμός
survey	δημοσκόπηση
symbolic interaction	συμβολική αλληλεπίδραση

systematic analysis	συστηματική ανάλυση
T	
tacit	σιωπηρός
target group	ομάδα στόχος
task	έργο
task at hand	συγκεκριμένο έργο ή πρόβλημα
teaching for thinking	διδασκαλία για σκέψη
test	δοκιμασία, εξέταση, τεστ
test anxiety	άγχος εξετάσεων
test-retest reliability	αξιοπιστία με τη μέθοδο εξέτασης-επανεξέτασης, αξιοπιστία διπλής χορήγησης
test statistic	στατιστικό δοκιμασίας Αναφέρεται στην ποσότητα που υπολογίζεται με βάση τα δειγματικά δεδομένα και χρησιμεύει στον έλεγχο της μηδενικής υπόθεσης της στατιστικής δοκιμασίας. [Γρηγόρης Κιοσέογλου]
text	κείμενο
theory of mind	θεωρία του νου
theory of reasoned action	θεωρία της αιτιολογημένης δράσης reason = the cause or rational motive for an opinion or an act; an explanation given for a belief, a remark, act, or the like: Obs., a statement of account" [βλ. σ. 806 στο Lewis, W. D., Canby, H. S., & Brown, T. K., Jr. (Eds.). (1946). The Winston dictionary (College ed.). New York: Collier.] Δηλαδή, δράση που στηρίζεται σε λόγους, που αιτιολογείται, και επομένως "θεωρία της αιτιολογημένης δράσης". [Αναστασία Ευκλείδη]
tic	μυοσπασμός
time sampling	χρονική δειγματοληψία
timing	κατάλληλη χρονική στιγμή
thought content	περιεχόμενο των σκέψεων
to be primed	αυτό στο οποίο δίνεται προτεραιότητα
top-down approach	προσέγγιση εκ των άνω προς τα κάτω
trait	γνώρισμα, χαρακτηριστικό προσωπικότητας
trait anxiety	το άγχος ως χαρακτηριστικό προσωπικότητας
transfer	μεταβίβαση
transference	μεταβίβαση
threshold	κατώφλι, ουδός
triangulation method	μέθοδος τριγωνοποίησης, τριγωνισμός
triggering	πυροδότηση
troubled family	διαταραγμένη οικογένεια
two-flow process	δισδιάστατη διαδικασία, διαδικασία διπλής ροής
two-way ANOVA	ανάλυση διακύμανσης διπλής κατεύθυνσης
typicality	τυπικότητα
U	
unattended speech/music	ακουστικά ερεθίσματα που το άτομο δεν προσέχει
univariate	μονομεταβλητός

univariate F tests
up regulation

μονομεταβλητές αναλύσεις
αυξορρύθμιση, ρύθμιση προς τα άνω

V

valence
validity
validity generalization
variance
variation
varimax rotation
victim
victimisation
vision
visually impaired child
vocabulary spurt
vulnerability

σθένος
εγκυρότητα
γενίκευση εγκυρότητας
διακύμανση (στατ. όρος)
διαφοροποίηση
ορθογώνια περιστροφή των αξόνων
θύμα
θυματοποίηση
εικόνα, όραμα
παιδί με οπτική ανεπάρκεια
λεξιλογική εκτίναξη
ευαλωτότητα

W

ways of coping
weighted least squares method
well-being
whole language approach
wisdom
withdrawal syndrome
within subject
working memory
working self-concept
worried well

τρόποι αντιμετώπισης (αγχογόνων καταστάσεων)
μέθοδος σταθμισμένων ελαχίστων τετραγώνων
ευ ζην, ευζωία
ολική προσέγγιση της γλώσσας
σοφία
σύνδρομο στέρησης
ενδοϋποκειμενικό, εντός υποκειμένων (στατιστικός όρος)
εργαζόμενη μνήμη
εργαζόμενη έννοια του εαυτού (κατά το working memory)
διαμαρτυρόμενοι υγιείς